

Dominik J. Kościuk

Uniwersytet w Białymstoku

ORCID: 0000-0002-2695-8212

d.kosciuk@uwb.edu.pl

Justyna Kulikowska-Kulesza

Uniwersytet w Białymstoku

ORCID: 0000-0001-6934-9014

j.kulikowska@uwb.edu.pl

Prawo do informacji publicznej. Wybrane wątpliwości interpretacyjne w doktrynie i orzecznictwie sądów administracyjnych

STRESZCZENIE

Przepisy ustawy o dostępie do informacji publicznej regulują m.in. zakres podmiotowy i przedmiotowy prawa do informacji publicznej, przyczyny ograniczenia udostępnienia informacji, procedurę i formę udostępniania, zasady tworzenia i publikowania informacji w Biuletynie Informacji Publicznej, koszty działań prowadzących do udostępnienia informacji oraz założenia postępowania skargowego w przypadku odmowy udostępnienia żądanych informacji publicznych. Warto zwrócić uwagę na kilka problemów wynikających z analizy przepisów ustawowych oraz na konsekwencje praktyczne stosowania ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej. Dotychczasowy, niezwykle już obszerny dorobek doktryny i judykatury pozwala na dość „sprawne” podsumowanie rozważań poczynionych zarówno w literaturze, jak i orzecznictwie sądowo-administracyjnym.

Słowa kluczowe: informacja publiczna; informacja przekształcona; funkcjonariusz publiczny

Prawo do informacji publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej zostało zagwarantowane w art. 61 ust. 1 Konstytucji RP. Przepis ten stanowi, że obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym bądź majątkiem Skarbu Państwa. Uszczegółowienie powyższej „zasady” prawodawca zawarł w art. 61 ust. 2 ustawy zasadniczej. Wskazuje się w nim, że prawo do uzyskiwania informacji obejmuje dostęp do dokumentów oraz wstęp na posiedzenia kolegiałnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji obrazu oraz dźwięku.

O ile Konstytucja RP określa ogólną zasadę udostępniania informacji publicznej, o tyle jej skonkretyzowanie odnajdujemy w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej¹. Przepisy tego aktu normatywnego regulują m.in. zakres podmiotowy i przedmiotowy prawa do informacji publicznej, przyczyny ograniczenia udostępniania informacji, procedurę i formę udostępniania, zasady tworzenia i publikowania informacji w Biuletynie Informacji Publicznej, koszty działań prowadzących do udostępnienia infor-

¹ Dz.U. 2019, poz. 1429, dalej: u.d.i.p.

Uwaga! Artykuł został opublikowany w dwóch wersjach językowych – podstawą do cytowań jest wersja angielska

macji oraz założenia postępowania skargowego w przypadku odmowy udostępnienia żądanych informacji publicznych.

Warto zwrócić uwagę na kilka problemów wynikających z analizy przepisów ustawowych oraz na konsekwencje praktyczne stosowania u.d.i.p. Dotychczasowy, niezwykle już obszerny dorobek doktryny i judykatury pozwala na dość „sprawne” podsumowanie rozważań poczynionych zarówno w literaturze, jak i orzecznictwie sądowo-administracyjnym.

Przed wszystkim należy wskazać, że zgodnie z przepisem art. 1 ust. 1 u.d.i.p. każda informacja o sprawach publicznych stanowi informację publiczną w rozumieniu ustawy i podlega udostępnieniu oraz wykorzystaniu na zasadach i w trybie określonym w tej ustawie. Uszczegółowienie powyższej normy odnajdujemy w art. 6 u.d.i.p. Z jego treści można niejako wyodrębnić trzy obszary informacji, których udostępnianie jest obowiązkiem podmiotów publicznych. Zaliczyć do nich można informacje dotyczące: 1) działań władz i innych podmiotów publicznych; 2) danych publicznych; 3) majątku publicznego.

Zgodnie z „otwartym” (poprzez użycie zwrotu „w szczególności”²) charakterem tego przepisu do pierwszego z wyżej wskazanych obszarów udostępnianej informacji należy zaliczyć informacje o: polityce wewnętrznej i zagranicznej (w tym o zamierzeniach działań władzy ustawodawczej oraz wykonawczej, projektowaniu aktów normatywnych, programach w zakresie realizacji zadań publicznych, sposobie ich realizacji, wykonywaniu i skutkach realizacji tych zadań); organach władzy publicznej, samorządów zawodowych i gospodarczych, podmiotów reprezentujących Skarb Państwa i samorząd terytorialny, związkach zawodowych i partiach politycznych (w tym o ich statusie prawnym lub formie prawnej, zasadach organizacji, przedmiocie działalności i kompetencjach, organach i osobach sprawujących w nich funkcje i ich kompetencjach, strukturze własnościowej oraz majątku, którym dysponują); zasadach funkcjonowania władz publicznych (w tym o trybie ich działania w zakresie wykonywania zadań publicznych i ich działalności w ramach gospodarki budżetowej i pozabudżetowej, sposobach stanowienia aktów publicznoprawnych, sposobach przyjmowania i załatwiania spraw, stanie przyjmowanych spraw, kolejności ich załatwiania lub rozstrzygania, prowadzonych rejestrach, ewidencjach i archiwach oraz o sposobach i zasadach udostępniania danych w nich zawartych, naborze kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska, w zakresie określonym w przepisach odrębnych, konkursie na wyższe stanowisko w służbie cywilnej, w zakresie określonym w przepisach odrębnych).

Drugi obszar można zidentyfikować jako informacje o danych publicznych. Zaliczyć do nich należy treść dokumentów urzędowych, a w szczególności: aktów administracyjnych i innych rozstrzygnięć, dokumentacji przebiegu i efektów kontroli (oraz wystąpień, stanowisk, wniosków i opinii podmiotów ją przeprowadzających), orzeczeń sądów powszechnych, Sądu Najwyższego, sądów administracyjnych, sądów wojskowych, Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu. Przepis art. 6 u.d.i.p. wskazuje też na dane zawarte w stanowiskach w sprawach publicznych zajęte przez organy władzy publicznej oraz przez funkcjonariuszy publicznych w rozumieniu przepisów Kodeksu karnego, treści innych wystąpień i ocen doko-

² Określenie „w szczególności” przesądza o otwartym, niepełnym charakterze zawartego w nim wyszczególnienia. Zob. R. Stefanicki, *Ustawa o dostępie do informacji publicznej. Wybrane zagadnienia w świetle orzecznictwa sądowego*, „Państwo i Prawo” 2004, z. 2, s. 98.

Uwaga! Artykuł został opublikowany w dwóch wersjach językowych – podstawą do cytowań jest wersja angielska

nywanych przez organy władzy publicznej oraz informacji o stanie państwa, samorządów i ich jednostek organizacyjnych.

Trzeci z wymienionych wyżej obszarów stanowią informacje o majątku publicznym, do którego zalicza się: aktywa i pasywa Skarbu Państwa i jego jednostek organizacyjnych oraz samorządu terytorialnego, dochody i straty spółek handlowych, dług publiczny, elementy pomocy publicznej, ciężary publiczne.

Można zatem przyjąć, że informacją publiczną będzie każda wiadomość wytworzona lub odnoszona do władz publicznych, a także wytworzona lub odnoszona do innych podmiotów wykonujących funkcje publiczne w zakresie wykonywania przez nie zadań władzy publicznej i gospodarowania mieniem komunalnym lub mieniem Skarbu Państwa. Jest nią treść dokumentów wytworzonych przez organy władzy publicznej i inne podmioty wykonujące zadania publiczne oraz treść wystąpień i ocen przez nie dokonywanych, niezależnie od tego, do jakiego podmiotu są one kierowane i jakiej sprawy dotyczą. Informacją publiczną stanowi więc treść wszelkiego rodzaju dokumentów odnoszących się do organu szeroko rozumianej władzy publicznej, związanych z organem bądź w jakikolwiek sposób dotyczący organu, bez względu na to, co jest ich przedmiotem. Są nią zarówno treści dokumentów bezpośrednio wytworzonych przez organ, jak i te, których organ używa przy realizacji przewidzianych prawem zadań, w tym te, które tylko w części dotyczą organu, nawet gdy nie pochodzą wprost od niego. Charakteru informacji publicznej nie mają natomiast wnioski w sprawach indywidualnych, wnioski będące postulatem wszczęcia postępowania w innej sprawie oraz wnioski dotyczące przyszłych działań organów w sprawach indywidualnych³.

Uwzględniając powyższe, nie można stwierdzić, że jeśli określona informacja nie została wskazana w art. 6 ust. 1 u.d.i.p., to nie stanowi ona informacji publicznej. Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji publicznej winien każdorazowo zastosować ogólne zasady zawarte w art. 1–5 tej ustawy, mając na względzie przede wszystkim zasadę powszechnego dostępu do informacji publicznej⁴. Gdyby ów podmiot miał jakiegokolwiek wątpliwości co do tego, czy żądana informacja mieści się w przedmiocie regulacji u.d.i.p., wówczas powinien – zgodnie z postulatami Naczelnego Sądu Administracyjnego – interpretować przepisy na korzyść wykonującego prawo do takiej informacji⁵. Identyczne wnioski wynikają z analizy doktryny. Na przykład I. Kamińska i M. Rozbicka-Ostrowska wskazują:

[...] katalog zamieszczony w art. 6 ustawy ma jednak znaczenie dla ustalenia, jakie informacje mają być obowiązkowo umieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej. Przepis ten nie wylicza rodzajów informacji publicznej, lecz tylko pewne jej kategorie podlegające specyficznemu udostępnieniu, co wynika wprost z art. 8 ust. 3 komentowanej ustawy⁶.

³ Powyższy wniosek można wyciągnąć, dokonując analizy następujących orzeczeń sądów administracyjnych: wyrok WSA w Warszawie z dnia 18 stycznia 2019 r., II SAB/Wa 612/18; wyrok NSA z dnia 14 kwietnia 2017 r., I OSK 872/15; postanowienie NSA z dnia 11 grudnia 2002 r., II SAB 105/02, LEX 137863; wyrok WSA w Warszawie z dnia 22 czerwca 2007 r., II SAB/Wa 175/06, LEX 340013; wyrok WSA w Warszawie z dnia 24 marca 2006 r., II SAB/Wa 1/06, LEX 197599.

⁴ Zob. wyrok NSA OZ we Wrocławiu z dnia 5 grudnia 2002 r., II SA/Wr 1600/02.

⁵ Zob. wyrok NSA z dnia 2 lipca 2003 r., II SA 837/03.

⁶ I. Kamińska, M. Rozbicka-Ostrowska, *Komentarz do art. 6 ustawy o dostępie do informacji publicznej*, LEX/el. Identyčną opinię wyraził P. Sitniewski (*Ustawa o dostępie do informacji publicznej. Komentarz*, Wrocław 2011, s. 117).

Uwaga! Artykuł został opublikowany w dwóch wersjach językowych – podstawą do cytowań jest wersja angielska

Zdaniem M. Jabłońskiego „o zakwalifikowaniu określonej informacji jako podlegającej udostępnieniu w rozumieniu ustawy decyduje kryterium rzeczowe, tj. treść i charakter informacji, a nie kryterium podmiotowe, które w omawianej ustawie również nie ma charakteru enumeratywnego”⁷.

Tak szeroko ujęte prawo podmiotowe i przedmiotowe do uzyskania informacji publicznej – wbrew oczekiwaniu ustawodawcy – nie doprowadziło do wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych w praktyce stosowania przepisów u.d.i.p. Jednocześnie – gwoli uporządkowania analizy – należy podkreślić, że skoro rolą niniejszego artykułu nie jest wyjaśnienie wszystkich wątpliwości pojawiających się w praktyce stosowania u.d.i.p., to niejako dla przykładu przedstawimy jedynie niewielką część istniejących problemów interpretacyjnych.

Warto zwrócić uwagę na pojawiające się pytanie, czy przedmiotem wniosku o udostępnienie może być jedynie informacja o zaistniałych faktach czy też o zamiarach (działaniach w bliżej określonej bądź nieokreślonej przyszłości) organu. W doktrynie i orzecznictwie twierdzi się, że z art. 6 ust. 1 u.d.i.p. wynika, iż:

[...] nie wszystkie przyszłe działania organu mają taki charakter, ale jedynie te, które dotyczą zamierzeń władzy ustawodawczej i wykonawczej o polityce wewnętrznej i zagranicznej, o projektowaniu aktów normatywnych i o programach w zakresie realizacji zadań publicznych, sposobie ich realizacji oraz wykonywaniu i skutkach realizacji tych zadań⁸.

Widoczne jest zatem, że owe „zamiary” mogą dotyczyć jedynie:

[...] spraw ogólnych, przybierających postać uchwalonych już programów bądź zamierzeń w zakresie działań prawodawczych lub działań w sferze polityki państwa lub innych organów publicznych. Dotyczy to jednak informacji już istniejących w chwili udzielania informacji, a nie niezmaterializowanych w jakiegokolwiek postaci zamierzeń podjęcia określonych działań⁹.

Kolejne pytanie, na jakie stara się odpowiedzieć judykatura, dotyczy ustalenia, czy powszechny dostęp do informacji publicznej jest bezwarunkowy i bezwzględny. Jest to problem na tyle istotny, że zgodnie z art. 5 ust. 2 u.d.i.p. prawo do informacji publicznej podlega ograniczeniu ze względu na prywatność osoby fizycznej lub tajemnicę przedsiębiorcy, przy czym ograniczenie to nie dotyczy informacji o osobach pełniących funkcje publiczne, mających związek z pełnieniem tych funkcji, w tym o warunkach powierzenia i wykonywania funkcji, a także przypadku, gdy osoba fizyczna lub przedsiębiorca rezygnują z przysługującego im prawa.

Należy tym samym – na początek – ustalić znaczenie wyrażenia „osoba pełniąca funkcję publiczną”. Kluczowe w tym przedmiocie wydaje się być jedno z orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, który stwierdził:

⁷ M. Jabłoński, *Wejście w życie ustawy o dostępie do informacji publicznych*, „Przegląd Prawa i Administracji” 2002, nr 51, s. 231.

⁸ I. Kamińska, M. Rozbicka-Ostrowska, *op. cit.*

⁹ Wyrok NSA z dnia 20 czerwca 2002 r., II SAB 70/02. Podobnie wyrok WSA w Gdańsku z dnia 5 czerwca 2019 r., II SAB/Gd 34/19.

Uwaga! Artykuł został opublikowany w dwóch wersjach językowych – podstawą do cytowań jest wersja angielska

Podjmując próbę wskazania ogólnych cech, jakie będą przesądzały o tym, że określony podmiot sprawuje funkcję publiczną, można bez większego ryzyka błędu uznać, iż chodzi o takie stanowiska i funkcje, których sprawowanie jest równoznaczne z podejmowaniem działań wpływających bezpośrednio na sytuację prawną innych osób lub łączy się co najmniej z przygotowaniem decyzji dotyczących innych osób. Spod zakresu funkcji publicznej wyłączone są zatem takie stanowiska, choćby pełnione w ramach organów władzy publicznej, które mają charakter usługowy lub techniczny¹⁰.

Potwierdzenie powyższego uzyskujemy również z analizy orzeczeń sądów administracyjnych. Na przykład Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku stwierdził:

[...] doktryna i orzecznictwo stoją na stanowisku, że osobą pełniącą funkcję publiczną w rozumieniu ustawy jest niewątpliwie funkcjonariusz publiczny w rozumieniu art. 115 § 13 k.k., ale pojęcie to na gruncie art. 5 ust. 2 ustawy należy rozumieć znacznie szerzej. Na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej osobą pełniącą funkcję publiczną będzie każdy, kto pełni funkcję w organach władzy publicznej lub też w strukturach jakichkolwiek osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, jeżeli funkcja ta ma związek z dysponowaniem majątkiem państwowym lub samorządowym albo zarządzaniem sprawami związanymi z wykonywaniem swych zadań przez władze publiczne, a także inne podmioty, które tę władzę realizują lub gospodarują mieniem komunalnym, lub majątkiem Skarbu Państwa. Funkcję publiczną pełnią osoby, które wykonują powierzone im przez instytucje państwowe lub samorządowe zadania i przez to uzyskują znaczny wpływ na treść decyzji o charakterze ogólnospołecznym. Cechą wyróżniającą osobę pełniącą funkcję publiczną jest posiadanie określonego zakresu uprawnień pozwalających na kształtowanie treści wykonywanych zadań w sferze publicznej¹¹.

Warto też przytoczyć orzeczenie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie, w którym ów sąd zauważył:

[...] posiadanie choćby wąskiego zakresu kompetencji decyzyjnych realizowanych w ramach zatrudniającej instytucji publicznej świadczyć może o tym, iż w konkretnym przypadku dana osoba pełnić może funkcję publiczną. Przedstawione rozważania prowadzą do wniosku, że z uwagi na wskazany powyżej zakres obowiązków kierowników określonych komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego, zasadne jest zdaniem sądu stwierdzenie, że podmioty te mają co najmniej związek z pełnieniem funkcji publicznych, w rozumieniu art. 5 ust. 2 u.d.i.p. Będąc bowiem kierownikiem określonej komórki organizacyjnej Urzędu Marszałkowskiego, mają realny wpływ na zarządzanie sprawami takiego podmiotu, odnoszącymi się do sfery publicznej¹².

Z powyższego wynika, że tak przedstawione pojęcie „pełnienia funkcji publicznej” jest niezmiernie szerokie i nie pozwala na wyłączenie zbyt wielu funkcji w administracji publicznej. W praktyce takiemu wyłączeniu podlegają jedynie stanowiska usługowe i techniczne, takie jak np. sprzątacze, archiwista, informatyk, kierowca, portier, pracownik ochrony, pracownik serwisu technicznego, pracownik sekretariatu itp. Niewątpliwie spod zakresu funkcji publicznej wykluczone są zatem właśnie takie stanowiska, choćby pełnione w ramach organów władzy publicznej, które mają charakter usługowy lub techniczny. Natomiast czynności usługowe lub techniczne należy odnosić do zadań niemających władczego charakteru.

W tym miejscu celowe jest zwrócenie uwagi, że orzecznictwo sądów administracyjnych opowiada się za jawnością wydatkowania środków publicznych przeznaczonych na

¹⁰ Zob. wyrok TK z dnia 20 marca 2006 r., K 17/05.

¹¹ Zob. wyrok WSA w Gdańsku z dnia 11 czerwca 2014 r., II SA/Gd 5/14. Zob. także: wyrok NSA z dnia 13 października 2016 r., I OSK 3451/15; wyrok WSA w Gliwicach z dnia 29 marca 2004 r., II SAB/Ka 144/03; wyrok WSA w Gdańsku z dnia 11 września 2013 r., II SA/Gd 503/13.

¹² Zob. wyrok WSA w Krakowie z dnia 2 września 2014 r., II SA/Kr 940/14.

Uwaga! Artykuł został opublikowany w dwóch wersjach językowych – podstawą do cytowań jest wersja angielska

wynagrodzenie osób pełniących funkcje publiczne. Pogląd ten uzyskał akceptację w: wyroku NSA z dnia 16 listopada 2017 r. (I OSK 94/16); wyroku WSA w Kielcach z dnia 6 marca 2013 r. (II SAB/Ke 3/13); wyroku WSA we Wrocławiu z dnia 25 października 2012 r. (IV SA/Wr 383/12) – dotyczącym wynagrodzenia kanclerza szkoły wyższej; wyroku WSA w Warszawie z dnia 8 listopada 2010 r. (II SAB/Wa 204/10), wyroku WSA w Warszawie z dnia 14 grudnia 2012 r. (II SAB/Wa 246/11), wyroku WSA w Warszawie z dnia 7 lipca 2011 r. (VIII SAB/Wa 23/11) – dotyczących wynagrodzenia wójta gminy i innych pracowników samorządowych; wyroku WSA w Warszawie z dnia 8 listopada 2010 r. (II SAB/Wa 204/10) – dotyczącym wynagrodzenia pracowników straży miejskiej; wyroku WSA w Warszawie z dnia 11 października 2013 r. (II SAB/Wa 298/13), wyroku WSA w Warszawie z dnia 15 kwietnia 2014 r. (II SAB/Wa 97/14), wyroku WSA w Warszawie z dnia 5 marca 2014 r. (II SAB/Wa 730/13) – dotyczących wynagrodzenia rzeczników prasowych ministerstw¹³.

Mimo tak „szerokiej” definicji „osoby pełniącej funkcję publiczną”, a zatem dość „obszernego” prawa do informacji wytworzonej przez takie osoby, nie sposób nie zwrócić uwagi na przepis art. 5 ust. 2 zdanie 1 u.d.i.p. Stanowi on, że prawo do informacji publicznej podlega ograniczeniu m.in. ze względu na prywatność osoby fizycznej. Co prawda, przepisy u.d.i.p. nie zawierają definicji „prywatności osoby fizycznej”, jednakże kwestie związane z ograniczeniem dostępu do informacji publicznej z uwagi na ochronę prywatności osoby fizycznej wymagają ustalenia relacji, w jakiej pozostają wobec siebie regulacje u.d.i.p. oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)¹⁴. Tym samym należy zauważyć, że udostępnienie informacji publicznej jest obowiązkiem podmiotów wykonujących zadania publiczne, wynikającym z przepisów prawa (w tym zwłaszcza z art. 1 ust. 1, art. 2 ust. 1, art. 4 u.d.i.p.), a także publicznym prawem podmiotowym wynikającym z art. 61 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 2 ust. 1 u.d.i.p. Z kolei zgodnie z art. 6 ust. 1 RODO przetwarzanie jest zgodne z prawem wyłącznie w przypadkach, gdy – i w takim zakresie, w jakim – spełniony jest co najmniej jeden z poniższych warunków: a) osoba, której dane dotyczą, wyraziła zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych w jednym lub większej liczbie określonych celów; b) przetwarzanie jest niezbędne do wykonania umowy, której stroną jest osoba, której dane dotyczą, lub do podjęcia działań na żądanie osoby, której dane dotyczą, przed zawarciem umowy; c) przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze; d) przetwarzanie jest niezbędne do ochrony żywotnych interesów osoby, której dane dotyczą, lub innej osoby fizycznej; e) przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi; f) przetwarzanie jest niezbędne do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez administratora lub przez stronę trzecią, z wyjątkiem sytuacji, w których nadrzędny charakter wobec tych interesów mają

¹³ Wszystkie wymienione orzeczenia są dostępne na stronach internetowych Centralnej Bazy Orzeczeń Sądów Administracyjnych – <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>.

¹⁴ Dz.Urz. UE L 2016.119.1 z 4 maja 2016 r., dalej: RODO.

Uwaga! Artykuł został opublikowany w dwóch wersjach językowych – podstawą do cytowań jest wersja angielska

interesy lub podstawowe prawa i wolności osoby, której dane dotyczą, wymagające ochrony danych osobowych, w szczególności gdy osoba, której dane dotyczą, jest dzieckiem. Oznacza to, że zgodnie z RODO udostępnianie informacji publicznej jest dopuszczalne według zasad określonych w tym akcie normatywnym, gdy jest to niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi. Nie budzi natomiast wątpliwości, że udostępnianie informacji publicznej służy celom publicznym.

Powyższa interpretacja zdaje się być zbieżna z ustaleniami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC). Na przykład Trybunał w sprawie *Magyar Helsinki Bizottság (Węgierski Komitet Helsiński) przeciwko Węgrom*¹⁵, gdzie Magyar Helsinki Bizottság – organizacja pozarządowa monitorująca implementację przestrzegania międzynarodowych instrumentów praw człowieka – zwróciła się do jednostek policji o udostępnienie nazwisk obrońców przyznawanych z urzędu w procesach karnych wraz ze wskazaniem liczby spraw na nich przypadających i danych takich nie uzyskała, doszedł do wniosku, że art. 10 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka uzasadnia udostępnienie nazwisk obrońców publicznych, mimo że takie informacje stanowią dane osobowe. Zdaniem ETPC działalność obrońcy publicznego nie mogła być uznana za działalność prywatną.

Zasada udostępniania informacji publicznej podlega ograniczeniu również z powodu (na co wskazuje 5 ust. 2 u.d.i.p.) tajemnicy przedsiębiorcy. Należy zatem wyjaśnić, zważywszy na fakt, że pojęcie „tajemnicy przedsiębiorcy” budzi wątpliwości, czym jest owa tajemnica.

Warto zarazem zwrócić uwagę, że w polskim systemie prawa funkcjonuje określenie „tajemnica przedsiębiorstwa”, które może być co najmniej pomocniczo stosowane dla wykładni pojęcia „tajemnica przedsiębiorcy”. Pojęcie „tajemnica przedsiębiorstwa” zostało zdefiniowane w art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji¹⁶ jako nieujawnione do wiadomości publicznej informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich poufności. Podobne rozumienie tajemnicy przedsiębiorcy odnajdujemy w obowiązującym orzecznictwie sądowo-administracyjnym. Na przykład Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 5 lipca 2013 r.¹⁷ stwierdził, że na tajemnicę przedsiębiorcy składają się dwa elementy: materialny (np. szczegółowy opis sposobu wykonania usługi, jej koszt) oraz formalny (wola utajnienia danych informacji). Tajemnicę przedsiębiorcy wyprowadza się z tajemnicy przedsiębiorstwa i pojęcia te w zasadzie pokrywają się zakresowo, choć tajemnica przedsiębiorcy w niektórych sytuacjach może być rozumiana szerzej. Tajemnicę przedsiębiorcy stanowią informacje znane jedynie określonej grupie osób i związane z prowadzoną przez przedsiębiorcę działalnością, wobec których podjął on wystarczające środki ochrony w celu zachowania ich w poufności (nie jest wymagana przesłanka gospodarczej wartości informacji, jak przy tajemnicy przedsiębiorstwa). Informacja staje się „tajemnicą”, kiedy przedsiębiorca przejawia wolę zachowania jej jako niepoznawalnej dla osób trzecich. Nie traci natomiast swojego charakteru

¹⁵ Zob. wyrok ETPC z dnia 8 listopada 2016 r., *Magyar Helsinki Bizottság (Węgierski Komitet Helsiński) przeciwko Węgrom* Wielka Izba, skarga nr 18030/11.

¹⁶ Dz.U. 2019, poz. 1010 z późn. zm.

¹⁷ I OSK 511/13.

Uwaga! Artykuł został opublikowany w dwóch wersjach językowych – podstawą do cytowań jest wersja angielska

przez to, że wie o niej pewne ograniczone grono osób zobowiązanych do dyskrecji (np. pracownicy przedsiębiorstwa). Utrzymanie danych informacji jako tajemnicy wymaga podjęcia przez przedsiębiorcę działań zmierzających do wyeliminowania możliwości dotarcia do nich przez osoby trzecie w normalnym toku zdarzeń, bez konieczności podejmowania szczególnych starań¹⁸. Nieco bardziej skonkretyzowaną (z racji wyraźnie wskazanych warunków) definicję tajemnicy przedsiębiorstwa sformułował Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie, stwierdzając, że aby uznać określone informacje za tajemnicę przedsiębiorstwa, winny one spełnić trzy przesłanki. Po pierwsze, nie mogą być wcześniej ujawnione do wiadomości publicznej. Po drugie, winny mieć charakter techniczny, technologiczny, organizacyjny lub posiadać wartość gospodarczą. Po trzecie, przedsiębiorca powinien podjąć niezbędne działania w celu zachowania ich poufności¹⁹.

Zauważalne jest też, że ograniczenie dostępu do informacji publicznej ze względu na tajemnicę przedsiębiorcy może wystąpić tylko w sytuacji, gdy podmiot obowiązany do udostępniania wykaże, iż żądana informacja stanowi faktycznie tajemnicę przedsiębiorcy. Zgodnie z obowiązującym orzecnictwem sądów administracyjnych zastrzeżenie tajemnicy stanowi bowiem wyjątek od zasady jawności informacji publicznej i z tego względu podmiot zobowiązany do jej udostępnienia nie może ograniczyć się do zdawkowego oświadczenia o istnieniu takiej tajemnicy²⁰. Tym samym warunkiem koniecznym do uznania istnienia tajemnicy przedsiębiorcy jest „wskazanie konkretnych, posiadających wartość gospodarczą należących do niego informacji, które mają korzystać z poufności”²¹.

Co więcej, zgodnie z powyżej wskazanym wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 15 listopada 2013 r. (II SA/Wa 909/13), aby potwierdzić istnienie prawnie chronionej tajemnicy przedsiębiorstwa, należy wykazać, że przedmiotowe informacje: 1) nie były wcześniej ujawnione do wiadomości publicznej; 2) mają charakter techniczny, technologiczny, organizacyjny, handlowy lub posiadają wartość gospodarczą; 3) podjęte zostały (przez przedsiębiorcę) określone działania w celu zachowania ich poufności. Ponadto z tego wyroku wynika, że aby wyodrębnić informacje, które mogą stanowić tajemnicę przedsiębiorcy, podmiot zobowiązany do jej udostępnienia powinien zbadać, czy faktycznie wszystkie dane zastrzeżone przez przedsiębiorcę taką tajemnicę stanowią, przy czym aby to uczynić, nie można uzasadnienia odmowy udostępnienia informacji oprzeć jedynie na oświadczeniu woli tego przedsiębiorcy, lecz także na obiektywnych argumentach przemawiających za zakwalifikowaniem konkretnych informacji do określonych kategorii danych mogących stanowić tajemnicę.

Nie sposób też nie zwrócić uwagi na powiązanie oceny problematyki „tajemnicy przedsiębiorcy” z konstytucyjną zasadą proporcjonalności. Twierdzi się bowiem, że uprawnienie do zachowania tajemnicy powinno chronić prawo proporcjonalnie istotniejsze z punktu widzenia interesu obywatela i interesu społecznego. Na przykład Naczelny Sąd Administracyjny w jednym ze swoich wyroków wskazał:

¹⁸ Zob. wyrok NSA z dnia 2 lipca 2003 r., II SA 837/03.

¹⁹ Zob. wyrok NSA z dnia 7 marca 2019 r., I OSK 888/17; wyrok WSA w Warszawie z dnia 15 listopada 2013 r., II SA/Wa 909/13.

²⁰ Zob. wyrok WSA w Bydgoszczy z dnia 7 sierpnia 2019 r., II SA/Bd 184/19; wyrok WSA w Poznaniu z dnia 10 października 2013 r., IV SA/Po 467/13.

²¹ Zob. wyrok WSA w Łodzi z dnia 9 czerwca 2014 r., II SAB/Łd 50/14.

Uwaga! Artykuł został opublikowany w dwóch wersjach językowych – podstawą do cytowań jest wersja angielska

[...] mając na uwadze konstytucyjną rangę dostępności do informacji publicznej, nie każda tajemnica przedsiębiorcy będzie uzasadniać odmowę jej udostępnienia. Znaczenie danej tajemnicy musi być bowiem proporcjonalnie większe niż racje przemawiające za udostępnieniem informacji publicznej. Ograniczenia wolności gospodarczej i kryteria ważenia kolidujących ze sobą wartości podlegają ocenie z punktu widzenia mechanizmu proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji RP). Określając bowiem konstytucyjne wolności i prawa obywatela, prawodawca dostrzega potrzebę wprowadzania ograniczeń tych dóbr. Przedkłada jedno dobro konstytucyjne nad drugie, wytyczając tym samym granice korzystania z wolności i praw, tworząc swoistą hierarchię dóbr, mieszczącą się w ich konstytucyjnych relacjach. Chodzi zatem o prawidłowe wyważenie proporcji, jakie muszą być zachowane, by przyjąć, że dane ograniczenie wolności obywatelskiej nie narusza konstytucyjnej hierarchii dóbr (zasada proporcjonalności)²².

Innym problemem interpretacyjnym, na który warto zwrócić uwagę, jest zagadnienie zakresu znaczenia używanego w u.d.i.p. pojęcia majątku publicznego, a co za tym idzie odpowiedzieć na pytanie, czy wszystkie informacje dotyczące jakiegokolwiek (każdego) składnika majątkowego Skarbu Państwa i samorządu terytorialnego podlegają udostępnieniu.

Dotychczasowy dorobek doktryny i judykatury pozwala na niezwykle szerokie rozumienie pojęcia „majątek” jako ogółu praw i obowiązków określonego podmiotu. I. Kamińska i M. Rozbicka-Ostrowska zaliczają doń majątek publiczny, w tym inne prawa majątkowe przysługujące państwu oraz jego długi. W rozumieniu tych autorek będą to informacje o nieruchomościach, rzeczach ruchomych oraz innych prawach majątkowych, a także prawa na dobrach niematerialnych, ukształtowane jako prawa bezwzględne albo względne zobowiązania. Podobnie szeroko pojęcie to definiowane jest w orzecznictwie. Na przykład Wojewódzkie Sądy Administracyjne w Warszawie i Olsztynie wskazują, że udostępnieniu podlegają dane dotyczące zasad używania samochodów przez organy władzy publicznej i jednostki organizacyjne wykonujące zadania publiczne, jak również informacje dotyczące wskazania przez organ kategorii danej drogi w rozumieniu przepisów ustawy o drogach publicznych. Sądy administracyjne odnoszą się też (wskazują, że są to prawa majątkowe) do „wykazu połączeń za wskazany okres (billing) wszystkich telefonów służbowych będących w dyspozycji urzędu miasta”²³.

Dość istotnym problemem w praktyce stosowania przepisów u.d.i.p. jest też zagadnienie terminowości udostępniania informacji, a co za tym idzie problemów związanych ze zdefiniowaniem informacji przekształconej oraz określeniem kosztów postępowania.

Przed wszystkim należy zauważyć, że art. 13 ust. 1 u.d.i.p. określa termin udostępnienia informacji publicznej jako niezwłoczny, nie dłuższy jednak niż 14 dni od dnia złożenia wniosku, z zastrzeżeniem sytuacji, gdy informacja nie może być udostępniona we wskazanym terminie, a podmiot zobowiązany do jej udostępnienia powiadomi o tym terminie (oraz o powodach opóźnienia) stronę, wyznaczając nowy termin (nie dłuższy niż 2 miesiące od dnia złożenia wniosku). Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej przewiduje wydłużenie terminu na udostępnienie informacji również w sytuacji, gdy podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji publicznej ma ponieść dodatkowe koszty związane ze wskazanym we wniosku sposobem udostępnienia bądź przekształcenia.

²² Zob. wyrok NSA z dnia 12 lutego 2015 r., I OSK 759/14.

²³ Zob. wyrok WSA w Warszawie z dnia 23 maja 2007 r., II SA/Wa 875/06; wyrok WSA w Olsztynie z dnia 17 kwietnia 2008 r., II SAB/OI 10/08.

Uwaga! Artykuł został opublikowany w dwóch wersjach językowych – podstawą do cytowań jest wersja angielska

Analizując pojęcie „przekształcenia”, trzeba zatem zauważyć, że u.d.i.p. posługuje się pojęciami zarówno informacji „przetworzonej”, jak i „przekształconej”, nie definiując tych pojęć. Zostały one jednak wyjaśnione w doktrynie. Zgodnie z opinią M. Jabłońskiego i K. Wygody „przetworzenie” to działanie na samej informacji (poprzez zmianę informacji już istniejącej), natomiast „przekształcenie” to jedynie działanie podejmowane wobec informacji, przy czym przy przetworzeniu mamy do czynienia z intelektualnym wysiłkiem osoby zmierzającym do otrzymania pewnego wyniku na podstawie posiadanych już danych, a przy przekształceniu dochodzi tylko do zabiegu o wymiarze czysto technicznym i odnosi się on jedynie do zewnętrznej formy danego dokumentu bądź wypowiedzi²⁴.

Odnosząc się do kosztów udostępnienia informacji, należy wskazać na generalne założenie prawodawcy nieodpłatności dostępu do informacji publicznej. Przepis art. 7 ust. 2 u.d.i.p. określa, że dostęp do informacji publicznej jest bezpłatny, z zastrzeżeniem art. 15. Natomiast z art. 15 tej ustawy wynika, że wnioskodawcę można obciążyć kosztami dodatkowymi związanymi ze sposobem udostępnienia lub przekształcenia informacji. Bez wątplenia bezprawne jest więc uzależnienie przyjęcia wniosku (lub jego realizacji) od uiszczenia jakiegokolwiek opłaty. Owe koszty odnoszą się jedynie do dwóch rodzajów składników: materialnych (rozumianych jako materiał lub nośnik, na którym informacja została zapisana) oraz osobowych (praca osoby, która specjalnie dla zadośćuczynienia prośbie zainteresowanego została oddelegowana do wykonania zadania „zapisania” w określonej formie).

Jedynym zauważalnym problemem dotyczącym kosztów udostępniania informacji, występującym w praktyce (głównie z powodu braku regulacji ustawowej), jest określenie formy aktu ustalającego wysokość opłaty za podjęte (w tym zakresie) przez administrację działania. Dlatego też szczególnie istotne znaczenie ma obowiązujące orzecznictwo sądowo-administracyjne. Wskazuje się w nim między innymi, że ustalenie wysokości opłaty co do zasady należy uznać za akt z zakresu administracji publicznej. Sądy stanowią, że dla tej czynności nie jest przewidziana forma postanowienia. Jest to raczej akt z zakresu administracji publicznej, o którym mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi²⁵. W orzecznictwie przeważa też pogląd, że u.d.i.p. w kwestii pobierania opłaty od udostępnianych informacji nie odsyła do przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Ustawa nie ustala więc procedury (trybu) jej pobierania ani nie nakazuje stosowania przepisów działu IX k.p.a. (dotyczącego kosztów postępowania). Tym samym można potwierdzić, że przepisy procedury administracyjnej znajdują wprost zastosowanie do spraw z zakresu dostępu do informacji publicznej jedynie w ściśle określonych sytuacjach, tj. przy wydawaniu decyzji odmawiających udostępnienia informacji publicznej czy też decyzji umarzających wszczęte postępowanie²⁶. Co więcej, twierdzi się, że akt ustalający tę opłatę ma charakter publicznoprawny, ponieważ wpływa w sposób prawnie wiążący na sytuację określonego podmiotu prawa. Jednocześnie akt tego rodzaju dotyczy uprawnienia lub obowiązku wynikającego z przepisu prawa²⁷. W związku z tym można

²⁴ M. Jabłoński, K. Wygoda, *Ustawa o dostępie do informacji publicznej*, Wrocław 2002, s. 32.

²⁵ Dz.U. 2018, poz. 1302 ze zm.

²⁶ Por. wyrok NSA z dnia 5 lutego 2008 r., I OSK 581/07, LEX nr 357786; postanowienie NSA z dnia 25 października 2012 r., I OSK 2359/12; wyrok WSA w Poznaniu z dnia 12 września 2012 r., IV SA/Po 475/12; postanowienie WSA w Gdańsku z dnia 16 stycznia 2012 r., II SA/Gd 646/12.

²⁷ Postanowienie NSA z dnia 1 października 2013 r., I OSK 2139/13.

Uwaga! Artykuł został opublikowany w dwóch wersjach językowych – podstawą do cytowań jest wersja angielska

uznać, że najczęściej stosowaną w praktyce formę „postanowienia w sprawie ustalenia kosztów udostępnienia informacji publicznej” należy traktować jako inne pismo, niebędące postanowieniem ani decyzją administracyjną.

Podsumowując pokrótce poczynione rozważania, wypada stwierdzić, że dotychczasowy dorobek doktryny i judykatury pozwala na skuteczną i konkretną interpretację przepisów prawa dotyczących udostępniania informacji publicznej. Choć w niniejszym opracowaniu przedstawiliśmy jedynie wycinek problematyki związanej ze stosowaniem u.d.i.p., to cytowana literatura, a przede wszystkim orzecznictwo sądów administracyjnych oraz Trybunału Konstytucyjnego, pozwala na wyjaśnienie spornych kwestii interpretacyjnych, dotyczących zarówno odpowiedzi na pytania o zakres pojęcia informacji publicznej, rodzaje podmiotów mających obowiązek jej udostępniania oraz okoliczności, w których można mówić o ograniczeniu prawa do informacji ze względu na prywatność osoby fizycznej lub tajemnicę przedsiębiorcy, jak i o formę ustalania kosztów procedury prowadzącej do udostępnienia informacji publicznej.

BIBLIOGRAFIA

LITERATURA

- Jabłoński M., *Wejście w życie ustawy o dostępie do informacji publicznych*, „Przegląd Prawa i Administracji” 2002, nr 51.
- Jabłoński M., Wygoda K., *Ustawa o dostępie do informacji publicznej*, Wrocław 2002.
- Kamińska I., Rozbicka-Ostrowska M., *Komentarz do art. 6 ustawy o dostępie do informacji publicznej*, LEX/el.
- Sitniewski P., *Ustawa o dostępie do informacji publicznej. Komentarz*, Wrocław 2011.
- Stefanicki R., *Ustawa o dostępie do informacji publicznej. Wybrane zagadnienia w świetle orzecznictwa sądowego*, „Państwo i Prawo” 2004, z. 2.

AKTY PRAWNE

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE – ogólne rozporządzenie o ochronie danych (Dz.Urz. UE L 2016.119.1 z 4 maja 2016 r.).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. 2019, poz. 1010 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. 2019, poz. 1429).
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. 2018, poz. 1302 ze zm.).

ORZECZNICTWO

- Postanowienie NSA z dnia 11 grudnia 2002 r., II SAB 105/02, LEX 137863.
- Postanowienie NSA z dnia 25 października 2012 r., I OSK 2359/12, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/44C3912F2D> [dostęp: 10.10.2020].
- Postanowienie NSA z dnia 1 października 2013 r., I OSK 2139/13, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/AA4DA80D9F> [dostęp: 10.10.2020].
- Postanowienie WSA w Gdańsku z dnia 16 stycznia 2012 r., II SA/Gd 646/12, <https://sip.lex.pl/orzeczenia-i-pisma-urzedowe/orzeczenia-sadow/ii-sa-gd-646-12-postanowienie-wojewodzkiego-sadu-521372885> [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok ETPC z dnia 8 listopada 2016 r., *Magyar Helsinki Bizottság (Węgierski Komitet Helsiński) przeciwko Węgrom Wielka Izba*, skarga nr 18030/11, www.hfhr.pl/wp-content/uploads/2017/01/Omowienie_orzeczenia_WKH_przeciwko_Wegrom.pdf [dostęp: 4.12.2019].

Uwaga! Artykuł został opublikowany w dwóch wersjach językowych – podstawą do cytowań jest wersja angielska

- Wyrok NSA z dnia 20 czerwca 2002 r., II SAB 70/02, www.orzeczenia-nsa.pl/wyrok/ii-sab-70-71-02/sprawy_nieobjete_symbolami_podstawowymi_oraz_od_dostep_do_informacji_publicznej/24301c3.html [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok NSA OZ we Wrocławiu z dnia 5 grudnia 2002 r., II SA/Wr 1600/02.
- Wyrok NSA z dnia 2 lipca 2003 r., II SA 837/03, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/05039159BA> [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok NSA z dnia 5 lutego 2008 r., I OSK 581/07, LEX nr 357786.
- Wyrok NSA z dnia 5 lipca 2013 r., I OSK 511/13, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/4E91674864> [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok NSA z dnia 12 lutego 2015 r., I OSK 759/14, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/8BB313D2AD> [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok NSA z dnia 13 października 2016 r., I OSK 3451/15, <https://sip.lex.pl/orzeczenia-i-pisma-urzedowe/orzeczenia-sadow/i-osk-3451-15-wyrok-naczelnego-sadu-administracyjnego-522349996> [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok NSA z dnia 14 kwietnia 2017 r., I OSK 872/15, www.orzeczenia-nsa.pl/wyrok/i-osk-872-15/sprawy_z_zakresu_informacji_publicznej_i_prawa_prasowego_dostep_do/fe8e0e.html [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok NSA z dnia 7 marca 2019 r., I OSK 888/17, <https://sip.lex.pl/orzeczenia-i-pisma-urzedowe/orzeczenia-sadow/i-osk-888-17-wyrok-naczelnego-sadu-administracyjnego-522809234> [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok TK z dnia 20 marca 2006 r., K 17/05, <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20060490358> [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok WSA w Gliwicach z dnia 29 marca 2004 r., II SAB/Ka 144/03, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/E3EA1C74F5> [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok WSA w Warszawie z dnia 24 marca 2006 r., II SAB/Wa 1/06, LEX 197599.
- Wyrok WSA w Warszawie z dnia 23 maja 2007 r., II SA/Wa 875/06, www.orzeczenia-nsa.pl/wyrok/ii-sa-wa-875-06/sprawy_z_zakresu_informacji_publicznej_i_prawa_prasowego,15af499.html [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok WSA w Warszawie z dnia 22 czerwca 2007 r., II SAB/Wa 175/06, LEX 340013.
- Wyrok WSA w Olsztynie z dnia 17 kwietnia 2008 r., II SAB/Ol 10/08, www.orzeczenia-nsa.pl/wyrok/ii-sab-ol-10-08/sprawy_z_zakresu_informacji_publicznej_i_prawa_prasowego_administracyjne_postepowanie_do_step_do/e58bfe.html [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 12 września 2012 r., IV SA/Po 475/12, <https://sip.lex.pl/orzeczenia-i-pisma-urzedowe/orzeczenia-sadow/iv-sa-po-475-12-wyrok-wojewodzkiego-sadu-521316147> [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok WSA w Gdańsku z dnia 11 września 2013 r., II SA/Gd 503/13, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/2DB8B07FD4> [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 10 października 2013 r., IV SA/Po 467/13, www.orzeczenia-nsa.pl/wyrok/iv-sa-po-467-13/sprawy_z_zakresu_informacji_publicznej_i_prawa_prasowego_dostep_do/209fb45.html [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok WSA w Warszawie z dnia 15 listopada 2013 r., II SA/Wa 909/13, <https://sip.lex.pl/orzeczenia-i-pisma-urzedowe/orzeczenia-sadow/ii-sa-wa-909-13-informacja-publiczna-w-postaci-kopii-521502395> [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok WSA w Łodzi z dnia 9 czerwca 2014 r., II SAB/Łd 50/14, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/482BB8C7D5> [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok WSA w Gdańsku z dnia 11 czerwca 2014 r., II SA/Gd 5/14, www.lexlege.pl/orzeczenie/29328/ii-sa-gd-5-14-wyrok-wojewodzki-sad-administracyjny-w-gdansk [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok WSA w Krakowie z dnia 2 września 2014 r., II SA/Kr 940/14, www.orzeczenia-nsa.pl/wyrok/ii-sa-kr-940-14/sprawy_z_zakresu_informacji_publicznej_i_prawa_prasowego/e011ff.html [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok WSA w Warszawie z dnia 18 stycznia 2019 r., II SAB/Wa 612/18, www.orzeczenia-nsa.pl/wyrok/ii-sab-wa-612-18/33ef42b.html [dostęp: 10.10.2020].
- Wyrok WSA w Gdańsku z dnia 5 czerwca 2019 r., II SAB/Gd 34/19.
- Wyrok WSA w Bydgoszczy z dnia 7 sierpnia 2019 r., II SA/Bd 184/19, <https://sip.lex.pl/orzeczenia-i-pisma-urzedowe/orzeczenia-sadow/ii-sa-bd-184-19-przeslanki-odmowy-udostepnienia-522815659> [dostęp: 10.10.2020].